

gospodarske, obrtniške in narodne.

zhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po došti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 3. novembra 1899.

Politiški oddelek.

Osebni boj.

Skoro bi dejali, da je v nas izginil ves smisel za stvarni politični boj, kajti slovensko časopisje je v zadnjem času prenapolnjeno z najostrejšimi osebnimi napadi, prav kakor da so izginila že vsa načelna nasprotja in je ostala samo še osebna antipatija. Prav za prav se ogibljeta osebnim napadom samo „Edinost“ in „Novice“ dosledno in načelno.

In vendar ne more dobri stvari nobena reč bolj škodovati, kakor osebni boj. Morda se ž njimi doseže kdaj uspeh za trenotek, ali stvarnega uspeha ni na ta način nikdar doseči. Trajen in resničen uspeh se doseže vedno samo s stvarno zmago.

Osebni boj kaže, da so bojovníki politično in socialno nezreli ljudje; osebni boj je otročji in odijozen; osebni boj vodi k sovraštvu in vzbuja sovraštvo na drugi strani, pri napadencu; osebni boj je morda za občinstvo pikantnejši, ali v kolikor je pikantnejši, toliko krajšni in manjši je njegov pozitivni uspeh, zakaj prej ali slej se osebni boj občinstvu venderle pristudi, prej ali slej spozna občinstvo, da je ta boj podoben krvavemu mesarjenju nekdanjih gladijatorjev. In kakor gladijatorsko klanje, tako obudi osebni boj skrajno nevoljo, ker vsakdo uvidi, da je v osebnem boju rabljeno orožje sicer manj krvavo, kakor gladijatorsko, pa tudi nemoralnejše in neplemenitejše.

Bojevanje z osebnostimi se nikdar in nikjer ne smatra za moralno in dostojno, pač pa je dokaz nemoralnega mišljenja in pomankanja osebne dostojnosti. Kdor se bori z osebnostimi, tisti nima pravico in pravičnosti na svoji strani, zakaj pravica in resnica zmagata sama in ne potrebuje, da se jima pride na pomoč z osebnimi napadi in grdenji. Pravica in resnica se sodita pred forumum zdrave pameti, pred tem forumum pa podtikanja

žaljenja, spletke, denunciacije, grdenja, zasramovanja, ki so v osebnem boju nad vse priljubljena, nikdar ne veljajo za dokaze, prav tako malo, kakor argumenti z ulice.

Kdor rabi v političnih bojih osebnosti, kdor s sumničarji, z obrekovanji, z zasmehovanjem in zasramovanjem skuša uplivati na javno mnenje, tisti priznava s temi osebnostimi, da mu nedostaje stvarnih argumentov, in da hoče to nedostajanje prikriti s tem, da pred sodnikom. — to je v političnem življenju javno mnenje — hočeta obuditi slabo mnenje o svojem nasprotniku, antipatijo proti njemu in s tem izzvati sebi ugodno četudi krivično razsodbo. Toda sodnik, ki se ravna po predsodkih, ta ni nepristranski in pravičen. Taki so le polični in demagogični sodniki, tako je včasih tudi javno mnenje, ali ne dolgo. Sodba javnega mnenja se preminja in javno mnenje daje tudi zadoščenje, če je komu storilo krivico.

Stvarni boj se opira na dokaze in načela in v stvarnem boju se sodi po logiki. To vé vsakdo, da tam, kjer je logika, je tudi pravica in resnica. Pravica in resnica zamore biti samo jedna in to nam odkriva logika, ki je jedino nepristransko sredstvo za spoznanje resnice in pravice.

V nas Slovencih zlasti v političnih krogih je boj z osebnostimi bolj razširjen, kakor kjer koli drugod in je še prav posebno priljubljen pri tistih, katerim ga katoliška cerkev in njega vladar najstrožje prepoveduje.

In vendar bi se pri nas še veliko laglje ognili osebnostim, kakor kjerkoli drugod, zakaj v resnici je načelno nasprotje mej obstoječimi političnimi strankami tako malenkostno, da ga niti vpoštevati ni treba. Toliko ostrejšje pa je prav vsled tega obsojati osebni boj. Če tudi hodita slovenski stranki na Kranjskem vsaka svojo pot, hodita vzlic temu druga z drugo vštric, ker je mej njima pri vsem osebnem nasprotju toliko dotike, toliko skupnosti, da dejanski v načelnih, v politično resnično važnih vprašanjih sploh ne moreta priti na vskriž.

Radi tega pa je osebni bolj toliko bolj obžalovati ker dela samo umetna nasprotja tam, kjer dejanskih, načelnih nasprotstev niti ni. Naj bi boj za kmetijsko družbo tudi v tem oziru bil zadnji boj z osobnostmi.

Politični pregled.

Državni zbor. — Sedaj nima državni zbor sej. Le nekaj dni so zborovali poslanci in že so si dali več dni počitka, kakor da nimajo prav nikacega dela. V zadnjih sejah se je zaključila razprava o vladni izjavi, katera razprava ni prinesla nikacega pojasnila političnih razmer, volili so se razni odseki in končno se je izvolila delegacija. Ta izvolitev delegacije se je izvršila šele po direktnem uplivanju krone. Vodja ministrskega predsedstva se je sicer na vse načine trudil, da doseže čim hitrejšo izvolitev, ali desnice se kratko malo ni ozirala na to in je odlašala izvolitev. Nameravala je, zavleči izvolitev skoro do sredi novembra. Vsled tega se je vlada skrila za krono in je izposlovala, da je krona naprosila desnico, naj takoj izvoli delegacijo. Tej prošnji se je desnica odzvala in je bila že naslednji dan izvoljena delegacija. Desnica se je postavila na stališče, da je cesar s svojo prošnjo priznal eksistenco desnice, ampak tudi vse njene pravice kot parlamentarna večina. Posledica tega more biti po sodbi desnice samo odpust Claryjevega ministrstva in imenovanje ministrstva desnice.

Delegacija. — Letošnje zasedanje delegacij se bo vršilo na Dunaju. Delegaciji sta sklicani na dan 23. novembra. Za Kranjsko je bil izvoljen delegatom dr. Ferjančič.

Kvotna deputacija se je konstituirala te dni in je izvolila predsednikom grofa Schönborna, podpredsednikom viteza Jaworskega in poročevalcem dr. Beera. Izmed slovenskih poslancev je član kvotne deputacije posl. Povše. V obče vlada mnenje da pogajanja kvotne deputacije tudi zdaj ne bodo imela vspeha in da bo moral naposled cesar določiti visokost kvote.

Srbija. — Ruskim in češkim listom dohajajo jako žalostne vesti glede žrtev Milanove osvetoželjnosti. Obsojeni radikalci umirajo v ječah. Zlasti Kosta Taušanovič je že tako slab, da bo živel samo še nekaj tednov. Z drugimi ni dosti boljše. Kako kruto se ravna z zaprtimi radikalci, se vidi zlasti iz dejstva, da si sme vsak tat, vsak razbojnik, v ječi prekrbeti hrano za svoj denar, zaprtim radikalcem, bivšim ministrom itd. pa se to ne dovoli. Ves svet strmi, da velesile, zlasti da Rusija ne stori odločnega koraka proti Srbiji.

Italija. — Tekom prihodnjega tedna se snide italijanski parlament. Vlado čakajo hudi boji. Že začetek zasedanja se zgodi pod neugodnimi avspicijami, Vlada je bila zadnje zasedanje zaključila vsled obstrukcije radikalnih socialistov. Nekateri teh obstrukcionistov je dala zapreti, češ, da so z zadrževanjem parlamentarnih razprav storili hudodelstvo javne nasilnosti. Ti obstrukcionisti so bili več mesecev v zaporu, a naposled jih je vlada izpustila, uvidevši, da je prostovoljni odstop od tožbe se vedno boljši, kakor če bi sodišče obtožence oprostilo, o čemer ni bilo dvomov, da se zgodi, ako pride do obravnave. Vsled tega se je bati, da postane v parlamentu zopet obstrukcijsko gibanje in vlada že sama računa na to, da bo treba naposled raspustiti parlament.

Vojna v južni Afriki. — Iz angleških vladnih krogov se pošiljajo skoro dan na dan prav romantično pobarvane vesti o velikanskih angleških vspehih v južni Afriki, v svet, ali vedno se zgodi, da pride nekaj dni potem za Angleže jako nepovoljna resnica na dan. Dejstvo je, da sta na zapadni strani najvažnejši angleški postojanski Mafeking in Kiniberley že skoro v burskih rokah in da bodo Buri gospodarji celega ogromnega teritorija na zapadu, če padeta ti dve mesti. Še slabše stoje za Angleže razmere v Natalu. Pripovedovali so

jako mnogo o dobljenih bitkah pri Glenkoete, preplavili so ves svet s poročili o vodjih sijajnih zmagah, resnica pa je, da vse te sijajne zmage niso imele prav nobenega pozitivnega pomena. Vzlic tem zmagam so se Angleži morali vedno umikati pred Buri, so se Buri iz Transvala srečno združili z Buri iz Oranjedržave in obkolili središče angleške vojske, Ladysmith tako, da se vojska ne more ganiti in je pre. rgann mej njo in zunanjim svetom vsaka zveza. Predno dobe Angleži pomoč je lahko že vse izgubljeno.

Obrtnija.

Pospeševanje malih obrtov.

(Dopis iz Kamne Gorice.)

Naš župan, gospod plem. Kapus, sklical je na 22. dan. oktobra meseca popolne shod obrtnikov.

Pri tem shodu je predaval gospod cesarski svetnik Ivan Murnik o delovanju c. kr. trgovskega ministrstva glede pospeševanja malega obrta.

Vse delovanje v ta namen vodi c. kr. trgovsko ministrstvo, kateremu je pri tem v pomoč „svet za pospeševanje obrtništva“. Član tega sveta je tudi gospod cesarski svetnik Murnik.

Na rečenem shodu nam je predavatelj obširno razlagal, da je na važnejši in prvi namen razširjanje poznavanja skušenih, v malem obrtu vabljivih strojev in načina maloobrtnega izdelovanja. Ta namen se dosega:

1. Po strokovnih pojasnilih tehnološkega obrtnega muzeja na Dunaju;
2. Po stalnih in začasnih razstavah strojev za male obrte;
3. Po prepuščanju takih strojev maloobrtnim zadrugam pod posebno ugodnimi pogoji;
4. Po podelitvi posojil surovinskim, magačinskim in produktivnim zadrugam;
5. Po prireditvi mojstrskih tečajev na Dunaju;
6. Po prireditvi strokovnih tečajev izven Dunaja in s popotnim podukom;
8. Z oplivanjem na vzgojo maloobrtniških učencev;

Razstavo strojev na Dunaju si je že več obrtnikov s Kranjskega ogledalo. Nekateri so dobili v ta namen tudi male podpore. Namerava se napraviti razstavo strojev tudi v Ljubljani in najbrž se bode to zgodilo konec prihodnjega leta ali pa leta 1901.

Za prepustitev strojev vložili sta se doslej menda le dve prošnji, kateri bosta brez dvoma ugodno rešeni.

Tudi za posojila so kranjske zadrugе prošnje vložile, med temi tudi jedna kmetijska, katera bo med drugim prevzela prodajo lesenih sodčkov za izdelke iz železa, jekla in drugih tvarin, katerih se mnogo tisoč rabi.

Več čevljarjev, krojačev in stavbnih mizarjev je z dobrim vspehom obiskovale mojstrske tečaje za čevljarje, stavbene mizarje in krojače na c. kr. tehnološkem